

LOVLIGHETEN AV FKF AKTIVITETER

Bakgrunn

Det skal gjennomføres lavlandprøver i høst, som i tidligere år, og det følgende er en kommentar om gjennomføring av slike arrangement, spesielt med hensyn til avgjørelsen i Oslo Tingrett august 2022.

Tingrettens avgjørelse er en kjennelse og ingen dom, og en kjennelse om en midlertidig reaksjon. Det ble 10 august avsagt en midlertidig forføyning, midlertidig beslutning, om at Klima og miljødepartementets beslutning om tillatelse til å sette ut fasan/rapphøns ikke skulle gjelde før det ble avgjort rettslig om et slikt vedtak fra departementet var lovlig. Denne midlertidige beslutning ble anket inn for Tingretten. Tingretten hadde i denne forbindelse ikke til behandling om utsetting av fasan og rapphøns er i strid med Dyrevelferdsloven eller andre lover/regler. Det tingretten hadde til behandling var om den midlertidige forføyning av 10. august om å stoppe utsetting midlertidig skulle opprettholdes. Men for at retten skulle ta stilling til dette vurderte de prejudisielt om departementets vedtak var gyldig, om det var så stor usikkerhet i denne forbindelse at det var rett å opprettholde reaksjonen om midlertidig forbud mot utsetting. Det foreligger ingen rettskraftig dom om at departementets vedtak om tillatelse til utsetting av rapphøns/fasan er ugyldig, og ingen rettskraftig dom om at utsetting er i strid med Dyrevelferdsloven eller andre lover. Det vil være påregnelig at det senere, for eksempel etter VKM rapporten eller senere års søknad reises sak om utsetting er i strid med Dyrevelferdsloven eller andre lover.

Kjennelsen fra Tingretten, den midlertidige forføyning, medførte et forbud mot å sette ut fugl i den perioden tillatelsen fra departementet var gyldig, fra 10. til 31 august 2022.

FKF forventer at alle medlemsklubber følger alle pålegg, lover og regler fra myndighetene, på samme måte som medlemmene må forvente at FKF gjør det. Det må ettertrykkelig stadfestes at FKF ikke oppfordrer til noen form for sivil ulydighet og at enhver slik aktivitet vil medføre reaksjoner innenfor NKKs regelverk. Brudd på norsk lov kan medføre tilsvarende sivilrettslige straffereaksjoner. De klubbene som gjennom mange, mange år har satt ut fugl har lojalt fulgt opp kravet om tillatelse når det kom i 2016. Det var først i år at FKF som fullmektig for sine medlemsklubber, og noen av klubbenes medlemmer, søkte for å få samsvarende ordlyd på alle søknadene.

At noen medlemsklubber tar stilling til om utsetting av fugl er i strid med dyrevelferdsloven eller ikke, er helt legitimt. FKF's standpunkt på den annen side, slik også Klima- og Miljødepartementet mente, er at vi bør avvende rapporten fra Vitenskapskomiteén (og rapporten fra Høgskolen i Innlandet) før vi tar stilling til spørsmålet. Mattilsynet sier selv i forbindelse med årets behandling at de ikke har kunnskap som skulle tilsi at vår aktivitet er i strid med Dyrevelferdsloven. Det er denne kunnskapen vi venter på.

Et problem FKF har pekt på ved flere anledninger er at Dyrevelferdsloven forvaltes av Landbruks- og matdepartementet uten at de har hatt våre søknader til behandling.

Lovligheten av FKFs lavlandsaktiviteter

FKF fikk i 2021 og 2022, på vegne av medlemsklubber, tillatelse fra KLD (Klima- og Miljødepartementet) til å sette ut fugl (rapphøns og fasan). Tidligere år har medlemmene søkt og fått tillatelse til å sette ut fugl. FKF har ikke søkt om oppdrett- eller importtillatelse. Det har enkelte medlemmer håndtert selv ved søknader til Mattilsynet og Miljødirektoratet.

For 2022 ble søknadene om utsetting av fugl avslått av Miljødirektoratet. Vedtaket ble påklaget til departementet som omgjorde vedtaket og tillot utsetting av fugl i perioden 10. august til 31. august 2022.

Denne tillatelsen om å sette ut fugl ble stanset etter at NOAH fikk medhold i en begjæring om midlertidig forføyning i Oslo tingrett, som i endelig kjennelse av 26.08.2022 ga saksøker medhold i at vedtaket fra departementet av 10.08.2022, om å sette ut fugl, var ugyldig.

FKF er uenig i Oslo tingretts avgjørelse, men valgte å ikke anke da en avgjørelse fra Borgarting Lagmannsrett ville komme etter at tillatelsen om utsetting av fugl utløp 31.08.2022, altså bare 5 dager etter kjennelsen i tingretten. FKF vurderte det også slik at det ikke ville være hensiktsmessig å søke om forlenget frist fra Miljødirektoratet for utsettelse i år på grunn av behovet for planlegging av en senere utsettelse og behovet for akklimatisering av fuglen før prøver og vinteren.

Oslo tingrett har ikke behandlet, og derfor ikke fattet noen avgjørelser, om gjennomføring av jaktprøver. Det foreligger ikke noe forbud mot å avholde lavlandsprøver. Oslo tingrett har heller ikke behandlet spørsmål om tidligere års utsettelser, import eller oppdrett av fugl.

Strafferettslig vurdering

Det eventuelle straffbare forhold som må vurderes er altså ikke om det kan avholdes en lavlandsprøve, men forholdet til utsetting og oppdrett av fugl.

Overtredelse av kravet om tillatelse til utsetting og tillatelse til innførsel av raphøns og fasan, kan straffes etter naturmangfoldloven § 75. Denne straffebestemmelsen retter seg dermed mot den som setter ut eller importerer fugl. Etter viltloven § 56 kan på samme måte den som oppdretter raphøns og fasan uten påkrevd tillatelse (jf. viltforskriften), ilegges straff. Den som *medvirker* til overtredelse av de overfor nevnte krav om tillatelse, kan også straffes. Dette gjelder eksempelvis den som deltar i virksomheten (f.eks. som grunneier eller arrangør) og som visste, eller burde visst, at det ble satt ut, importert eller oppdrettet fugl uten gyldig tillatelse.

For øvrig er det ingen straffebestemmelser som retter seg mot arrangementet lavlandsprøve. Dette er et privat arrangement som avtales direkte med grunneier, og som ikke krever tillatelse fra offentlig myndighet. Deltakelse på slike arrangementer er derfor ikke straffbart.

Oppsummert er det selve utsettingen, oppdrettet og importen av fugl som kan forfølges strafferettslig, og ikke avholdelse eller deltakelse på lavlandsprøver.